
Odločitve Ustavnega sodišča, ki se nanašajo na občinske prostorske dokumente

Author(s): Breda OGORELEC

Source: *Urbani Izziv*, No. 30/31, Pogledi na prostor / Views on Space (Maj 1997), pp. 63-67

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180706>

Accessed: 22-02-2025 11:15 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Breda OGORELEC

Odločitve Ustavnega sodišča, ki se nanašajo na občinske prostorske dokumente

V članku obravnavam **sodno prakso Ustavnega sodišča** na temo občinskih prostorskih dokumentov ¹. Menim namreč, da je ta tematika pomembna z več vidikov:

- Pritožbo na občinski prostorski dokument ² obravnavam kot enega od členov v celotnem **sistemu urejanja prostora** ³. Ustava zagotavlja pravico do pravnega sredstva (25. člen), možnost pritožbe v sedanjem pravem sistemu obstaja v obliki pobude Ustavnemu sodišču, ki jo lahko da vsakdo, ki izkaže svoj pravni interes (160. in 162. člen).
- Pobude Ustavnemu sodišču so eden od kazalcev **konfliktov** na področju urejanja prostora. Reševanje konflikta s pomočjo Ustavnega sodišča sicer ni pogosto – večinoma se konflikt rešuje po drugih poteh. Poleg tega neposredno iz pobud pogosto tudi ni mogoče razbrati pravih motivov pobudnikov (torej jedra konflikta). Vendar menim, da lahko analiza pobud in odločitev Ustavnega sodišča – kljub navedenim pomislekom – prinese koristne podatke.
- Odločitve Ustavnega sodišča – kot sodna praksa – **sooblikujejo pravo** na tem področju ⁴. To še posebej velja za tematike, ki jih zakon ne regulira v podrobnosti oziroma kjer ni dovolj jasen.
- Odločitve Ustavnega sodišča opozarjajo na nekatere primere kršitev zakonov in Ustave, do

katerih prihaja s sprejemom občinskih prostorskih dokumentov. Menim, da bi lahko z opozarjanjem nanje dosegli večji **pravni red** na tem področju.

Odločitve Ustavnega sodišča je torej mogoče osvetliti z vidika različnih strok oziroma znanstvenih disciplin (pravo, prostorsko planiranje, politologija, sociologija itd.). Žal doslej tovrstna analiza v Sloveniji ni bila izdelana.

Ker so bralci Urbanega izziva predvsem prostorski planerji in/ali urbanisti v načrtovalskih organizacijah ter v državni in občinski upravi, sem se v članku osredotočila na tiste vidike, ki so še posebej pomembni za njihovo delo. Obravnava torej ni celovita, tematika pa vabi k preučitvi tudi iz drugih zornih kotov.

Namen članka je prostorske planerje – še posebej tiste, ki delajo v občinski in državni upravi – seznaniti z ugotovitvami, ki jih je dala analiza sklepov in odločb Ustavnega sodišča v obdobju 1991-1995. Dodajam tudi nekatere komentarje in predloge, kako zmanjšati število primerov neskladnosti z zakonom.

1. Analiza odločitev

V analizi sem obravnavala status pobudnika in predmet ocenjevanja, posebno pozornost pa sem posvetila tistim odločitvam Ustavnega sodišča, iz katerih je razvidno, da je Ustavno sodišče ugotovilo nezakonitost ⁵. Dodala sem komentarje, v katerih posebej opozarjam na nekatere pojave ali jim skušam poiskati vzroke.

V obdobju 1991-1994 je Ustavno sodišče obravnavalo 25 primerov. V nadaljevanju analiziram 24 primerov (eno pobudo je sodišče zavrglo, ker se ni nanašala na sprejet občinski predpis, temveč na osnutek).

Pobudniki

Status pobudnika (in s tem povezan njegov pravni interes) sem analizirala za leti 1994 in 1995,

saj za prvi dve leti iz publiciranih odločb in sklepov le-ta ni razviden. Pobudniki so bili:

- lastniki oziroma uporabniki zemljišča, na katerega se nanašajo določbe prostorskega dokumenta – 3-krat
- neposredni mejaši – 2-krat
- prizadeti v bližini – 2-krat (zdravstvena ustanova, prebivalci)
- nevladne organizacije s področja varstva okolja – 2-krat
- pooblaščen strokovna organizacija za varstvo naravne in kulturne dediščine
- politična stranka, ki ima v programu varstvo okolja

Pobudniki so bili torej v slabi polovici primerov (42 %) prizadeti v ožji ali širši okolici, sledijo jim lastniki (v četrtini primerov) in drugi (v tretjini primerov) ⁶.

Na tem mestu posebej opozarjam na odločitev Ustavnega sodišča, da pravni interes prizna nevladni organizaciji ⁷ in posameznikom, ki živijo v širši okolici ⁸.

Komentar:

- *Ocenjujem, da se bo krog ljudi, ki jim bo Ustavno sodišče priznalo pravni interes, tudi v prihodnje širil. Posegi v prostor namreč vplivajo na vse večje število prebivalcev, pri čemer gre lahko tudi za kumulativne vplive. Zaradi vse večje okoljske osveščenosti pa se hkrati znižuje prag, ko ljudje na vplive reagirajo odklonilno. Ustavno sodišče se je v enem od primerov že odločilo, da posameznikov interes, da se preprečujejo škodljivi posegi v prostor, ni omejen samo na ožje okolje.*
- *Indikativen pa je tudi dokaj visok delež pobudnikov, ki niso ne lastniki in ne prebivalci v okolici. Institucije oziroma organizacije, katerih cilj ali namen je varstvo narave/okolja/dediščine, pri doseganju svojih ciljev vse bolj uporabljajo tudi pravne instrumente. Pomembno je, da imajo lahko pomembno vlogo pri tem tudi nevladne organizacije. Ta težnja je prisotna tudi drugod v razvitem svetu.*

- In končno, zanimivo je, da v tem obdobju v nobenem primeru ni bila pobudnik sosednja občina ali Vlada RS. Pričakujem, da bo se Ustavno sodišče v prihodnosti dokaj pogosto ukvarjalo s konflikti med občinami ter med občino in državo.

Vrsta prostorskega dokumenta

Od skupno 24 analiziranih pobud so se na občinske planske dokumente nanašale 3 pobude, na prostorske izvedbene akte (PIA) 17 (od tega na prostorske izvedbene načrte 16 in na prostorske ureditvene pogoje le ena), na planske dokumente in PIA hkrati pa 4 pobude.

Komentar

- Skladno s pričakovanji se večina pobud nanaša na prostorske izvedbene načrte (slika 1). Ti namreč od vseh občinskih prostorskih dokumentov najbolj natančno določajo prihodnjo ureditev⁹ v prostoru in so tako vplivi na sosednje parcele in širšo okolico najbolj razvidni. Zato tudi v postopkih sprejemanja na občinskih svetih (prej: občinskih skupščinah) pogosto pride do nasprotij, nekatere občine pa se prostorskim izvedbenim načrtom izogibajo, če je le mogoče.
- S tovrstnimi dokumenti se načrtujejo zahtevni posegi, kakršni so avtoceste, ki obremenjujejo okolje, zato prizadeti prebivalci in institucije uporabljajo tudi to pot, da bi nezaželen poseg v njihovi soseščini preprečili.

- Zanimivo pa je, da se nobena pobuda ne nanaša na dejstvo, da se neko območje – kjer se načrtuje intenziven razvoj – ureja s prostorskimi ureditvenimi pogoji. To je postala praksa v številnih občinah, ki pa ni skladna z zakonom o urejanju naselij in drugih posegov v prostor.

Neskladnost z zakonom

V približno polovici primerov (trinajst) je sodišče pobudnikom ugodilo in ugotovilo, da je občinski prostorski dokument nezakonit: občinski predpis je Ustavno sodišče odpravilo¹⁰ v petih primerih, razveljavilo pa v štirih primerih. V štirih primerih je sodišče postopek ustavilo, vendar pa je iz sklepa razvidno, da je bil občinski odlok nezakonit¹¹.

Ko sem analizirala **pravno podlago** za odločitve Ustavnega sodišča, se je pokazalo, da je sodišče najpogosteje ugotovilo neskladje z zakonom o urejanju naselij in drugih posegov v prostor, in sicer neskladje s skupno 16 členi. Omenim naj, da je od 12 členov poglavja zakona "Priprava in sprejem prostorskih izvedbenih aktov" sodišče ugotovilo neskladja kar z 8 členi. Po pogostosti sledi zakon o urejanju prostora z 11 členi. Sledijo zakoni, ki varujejo naravne dobrine: zakon o kmetijskih zemljiščih, zakon o varstvu okolja in zakon o naravnih in kulturnih dediščinah. In končno so tu še posamični primeri neskladja z zakonom o planiranju v prehodnem obdobju ter podzakonskimi akti.

V nadaljevanju podajam **vsebinski pregled** vseh tistih sklepov in odločb Ustavnega sodišča, iz katerih je razvidno, da je Ustavno sodišče ugotovilo nezakonitost – torej tudi tistih, kjer je bil postopek ustavljen in občinski odlok ni bil odpravljen ali razveljavljen.

Odločbe in sklepe sem razvrstila v dve skupini, in sicer na tiste, kjer je vzrok nezakonit postopek priprave in sprejema, in na tiste, kjer je nezakonita vsebina prostorskega dokumenta.

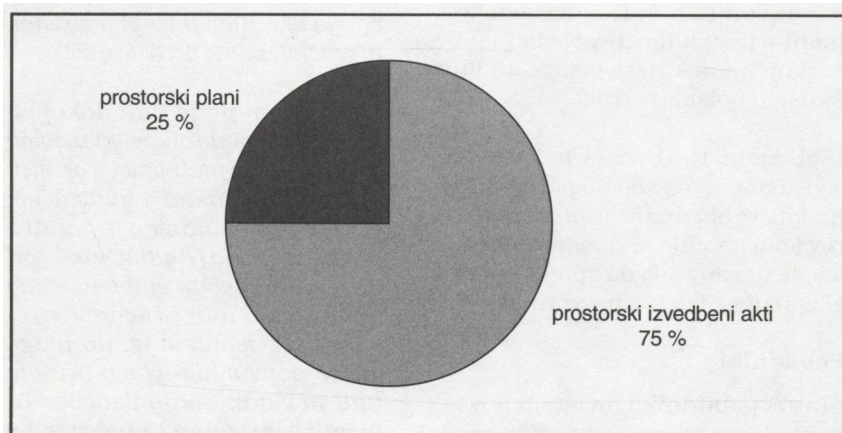
Vzroki, da je bil nezakonito izpeljan **postopek** priprave in sprejema prostorskega dokumenta, so naslednji:

- sprejeti prostorski plan ni bil usklajen z obveznimi sestavinami republiških planskih dokumentov: 6-krat (npr. občina osnutka sploh ni poslala v oceno Vladi, občina je plan sprejela kljub opozorilu na neusklajenost)
- spreminjanje in dopolnjevanje brez javne razgrnitve oziroma razgrnitev ni bila pravilno izvedena: 3-krat
- PIA je bil sprejet na podlagi nezakonitega prostorskega plana: 3-krat
- sprejeti prostorski plan ni bil javno objavljen: 2-krat
- dokument je bil pripravljen brez strokovnih podlag pooblaščenice organizacije za varstvo naravne in kulturne dediščine¹²
- soglasja so bila pridobljena po sprejemu in objavi odloka (slika 2)

Ker je bil način izvedbe **javne razgrnitve** in javne razprave večkrat predmet ocenjevanja zakonitosti, na tem mestu povzemam vse odločitve Ustavnega sodišča, ki se nanašajo na to tematiko.

Kot nezakonit postopek je ocenilo naslednji primer:

- Neposredno prizadeti prebivalci krajevne skupnosti niso bili na primeren način obveščeni o javni obravnavi, ni pa jim bil tudi omogočen vpogled v grafično gradivo v domači krajevni skupnosti. Razgrnitev grafičnega dela in javna obravnava je bila za vse KS namreč na sedežu občine (Odločba št. U-1-126/93 z dne 18. 11. 1993, Ur. l. RS, št. 67/93).

Slika 1: Število pobud glede na tip prostorskega dokumenta

Ni pa ocenilo, da bi bil postopek nezakonit v naslednjih primerih:

- Osnutka PIN sta bila javno razgrnjena v eni od prizadetih krajevnih skupnosti, s tem da so bile ostale prizadete krajevne skupnosti o tem obveščene in jim je bilo tudi omogočeno sodelovanje pri njuni javni obravnavi.
- V postopek priprave in sprejema odloka, vključno z javno razgrnitvijo in javno obravnavo, so bili vključeni samo tisti deli občine, kamor dejansko sega vpliv graditve objekta.
- Določba ni bila javno razgrnjena v prizadeti KS, javna obravnavo je bila na sedežu občinske skupščine, vendar določba ne povzroča škodljivih posledic oziroma ni posegla v lastnino drugih oseb.

V primerih, kadar je nepravilno izpeljan postopek priprave in sprejema, Ustavno sodišče občinski odlok praviloma razveljavi ali odpravi v celoti – le v enem primeru je odpravilo sporno določbo.

Vzroki, da je bila nezakonita **vsebina** prostorskega dokumenta, so naslednji:

- zazidalni načrt določa večje kapacitete območja, kot so določene v srednjeročnem družbenem planu (Odločba št. U-I-5/92 z dne 9. 7. 1992, Ur. list RS, št. 38/92, popr. 50//92 z dne 16.10.1992)
- zazidalni načrt v tekstualnem delu navaja drugačno območje urejanja kot v grafičnem delu (Sklep št. U-I-54/91 z dne 14.10.1992)
- ena od določb prostorskih ureditvenih pogojev določa, da se le-ti uporabljajo tudi kot začasni PUP za naselja, kar je v nasprotju z zakonom, ki dovoljuje le omejene posege varovalnega značaja (Odločba št. U-I-118/93 z dne 15.7.1993, Ur. l. RS, št. 43/93)
- meja območja ni skladna s planskimi dokumenti občine, meja območja v odloku o UN ni bila določena, v odloku niso bili določeni vsi pogoji, ki so pomembni za izvedbo predvidenih posegov, ni določena etapnost gradnje, ni določen režim in začasna namembnost zemljišč, ki se bo-

do uredila ali zazidala v prvi fazi, niso navedene obveznosti investitorjev in izvajalcev pri izvajanju načrta, grafični prikazi so bili pomanjkljivo pripravljene (Sklep št. U-I-91/91 z dne 31.3.1994)

Tu opozarjam še na pomembne odločitve Ustavnega sodišča, ki pojasnjujejo omejitve pristojnosti Ustavnega sodišča pri vsebinski oceni občinskih odlokov: "Ustavno sodišče je pristojno ocenjevati ustavnost in zakonitost predpisov, ni pa pristojno ocenjevati **zgolj primernosti vsebinskih** odločitev. Zlasti ni pristojno ocenjevati odločitve o izbiri najprimernejše variante ..., kadar so bili v postopku upoštevani vsi pomembni kriteriji in je bil tudi sicer postopek zakonito izpeljan." "Ustavno sodišče ... se ni pristojno spuščati v **vrednostne ocene** posameznih prostorskih rešitev, vsebovanih v prostorskih izvedbenih aktih ..." Podobno je odločilo tudi v primeru, ki se sicer ne nanaša na prostorske dokumente občine (temveč na varstvo dediščine): "Velikost zavarovanega območja naravne ali kulturne znamenitosti je **strokovno vprašanje**, v katerega oceno se Ustavno sodišče ne more spuščati."

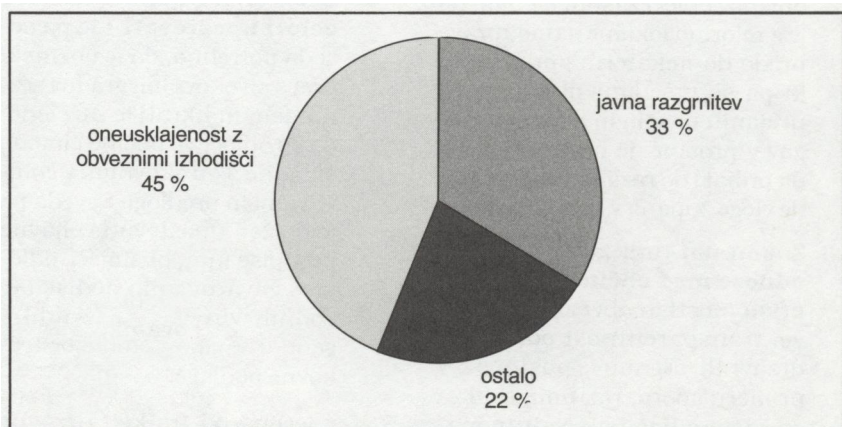
Komentar:

Ocenjujem, da so vzroki za ravnanje občin, ki ni v skladu z zakonom, naslednji:

- **Postopek priprave in sprejema prostorskih dokumentov je izredno dolgotrajen.** Občine ga skušajo skrajšati tako, da se izogne-

jo nekaterim fazam, ki so časovno zahtevne. Javna razgrnitev – vključno s pripravo in obravnavo pripomb – zahteva najmanj 2 meseca, a praviloma več, pridobivanje mnenja Vlade o usklajenosti z obveznimi republiški izhodišči pa po zakonu do 45 dni, v praksi pa več mesecev.

- **Postopek je netransparenten.** To še zlasti velja za pridobivanje mnenja Vlade. Občinam Vlada ne posreduje natančnih informacij o obveznih izhodiščih na njihovem območju, pri ugotavljanju usklajenosti pa se uporablja grafične prikaze, ki niso sestavni del republiškega plana¹³. Nadalje ne obstaja uradno določen opis postopka in kriterijev, po katerih Vlada oblikuje svoje mnenje. Zakon tudi ne določa postopka, če Vlada v zakonskem roku ne da niti pozitivnega niti negativnega mnenja.
- **Nekatere faze v postopku so po mnenju občinske uprave in politike nepotrebne oziroma v nasprotju z interesi občine.** Predvidevam, da marsikje v občinski upravi ali politiki ocenjujejo, da je javna razgrnitev nepotrebna, še zlasti kadar gre za manjše spremembe. Faza javne razgrnitve se namreč pojavlja le v primeru sprejema prostorskih dokumentov, pri sprejemanju ostalih občinskih predpisov pa je zakoni praviloma¹⁴ ne zahtevajo. Faza usklajevanja z obveznimi republiški izhodišči pa je pogosto v nasprotju z občinskimi interesi. Hkrati pa občine verjet-

Slika 2: Razlogi za odpravo ali razveljavitev

no odrekaajo legitimnost nekaterim odločitvam v republiškem planu (npr. varovanju manj kvalitetnih kmetijskih zemljišč).

Izrazita prevlada napak v vodenju postopkov po mojem mnenju ne pomeni, da so občinski prostorski dokumenti po vsebini manj problematični, temveč da Ustavno sodišče pogosto že ob oceni postopka ugotovi, da ni skladen z zakonom in odlok razveljavi oziroma odpravi. Vsebine mu torej ni potrebno preskušati.

Predlogi

Predlogi, ki sledijo, izhajajo iz analize odločitev Ustavnega sodišča. Menim, da bi upoštevanje le-teh lahko povečalo zakonitost dela organov občin. Na zakonodajalca naslavljam naslednje predloge:

1. Ob pripravi novega zakona je potrebno še posebno natančno in nedvoumno definirati **postopek** priprave in sprejema prostorskih dokumentov, še zlasti glede **vključevanja javnosti** (kdo, kdaj in kako je informiran in ima pravico do sodelovanja). Ocenjujem namreč, da določbe sedanjega zakona niso dovolj nedvoumne (prim. zapleti glede zahteve po javnih razgrnitvah v prizadetih krajevnih skupnostih).
2. Prav tako naj bo nedvoumno opredeljeno, ali občina neodvisno odloča, kateri **občinski organi** sodelujejo v tem postopku in kakšne pristojnosti imajo, ali pa (nekateri) naloge občinskih organov določi zakon. Menim, da je z reformo lokalne samouprave prišlo do nekaterih sprememb, ki pa se v sedanjem zakonu o urejanju naselij in drugih posegov v prostor ne odražajo, tako da prihaja do različnih razlag glede vloge župana v postopku.
3. Zakon naj tudi jasno opredeli **odnose med občino in državo**: pristojnosti in obveznosti države, transparentnost odločanja državnih organov, postopek v primeru spora, razumni roki za sprejem odločitev. Netransparentnost in nerazumno dolgi ro-

ki za sprejem mnenj na Vladi namreč sedaj vodijo v nespoštovanje zakona.

4. Poseben sklop vprašanj zadeva odnose med občinami in pooblaščenimi strokovnimi institucijami oziroma med občinskimi prostorskimi dokumenti in strokovnimi gradivi:
  - Nedvoumno je treba opredeliti odnose med občinami in pooblaščenimi strokovnimi institucijami pri pripravi planskih dokumentov (morebitna obveznost sodelovanja). Menim, da odnos v veljavnih zakonih ni dovolj jasno določen, saj po eni strani občinam dopušča možnost lastne presoje (glej program priprave, v katerem občina sama določi soglasjedajalce), po drugi pa je sodelovanje nekaterih institucij zahtevano posredno z zakonom o urejanju prostora.
  - Določiti je treba, če in katera strokovna gradiva kot podlage za planiranje je potrebno izdelati, o pripravi katerih pa občina samostojno presoja (morebitna obveznost priprave). To vprašanje je še zlasti pomembno v primeru sprememb prostorskih dokumentov.
  - Definirati je potrebno odnos med strokovnimi gradivi in planom oziroma morebitno obveznost občine, da ugotovitev iz strokovnih gradiv vključi v svoj prostorski dokument (morebitna obveznost upoštevanja). Plan namreč po mojem mnenju pomeni politično odločitev in občinski svet strokovnih gradiv **ni dolžen v celoti upoštevati** – je pa seveda potrebno, da je občinski svet s strokovnimi gradivi seznanjen, in hkrati je zaželeno, da so odločitve občine čim bolj skladne s strokovnimi ugotovitvami in predlogi. Seveda pa je dolžen upoštevati veljavne predpise (npr. obstoječe odloke o zavarovanjih dediščine, vodnih virov, gozdov itd.) – vendar vse naštetje niso strokovne podlage.
5. Ker je ena od funkcij državne uprave tudi, da nadzoruje zako-

nitost dela organov občin, in ker ima tudi pospeševalno funkcijo¹, predlagam da Ministrstvo za okolje in prostor s pomočjo **sve-tovanja** in opozarjanja na nepravilnosti spodbuja župane in občinske svete k ravnanju, ki bo skladno z zakonom. V ta namen naj jih informira o najpogostejših nepravilnostih in predlaga rešitve, ki so skladne z zakonom, redno obvešča o sodbah Ustavnega sodišča s tega področja, organizira svetovalno službo ipd. Vse te aktivnosti naj bodo vodene sistematično in naj zajamejo vse občine.

6. Odločitve Ustavnega sodišča, ki zadevajo vključevanje javnosti (javne razgrnitve in javne razprave), naj bi pri svojem delu smiselno upoštevali tudi tisti državni organi, ki jim zakoni to obveznost že nalagajo (gozdovi, okolje). Hkrati pa so lahko koristna pomoč tistim, ki pripravljajo nove zakone, npr. s področja varstva narave, kulturne dediščine, voda, – tudi na teh področjih pričakujem, da se bodo pravice javnosti do informiranja in vključevanja v odločanje povečale.

Opombe

- 1 Gradivo je pretežno prevzeto po raziskovalni nalogi Razvoj vasi – priporočila za planiranje in urejanje (planski dokumenti nove podeželske občine z regulacijskimi elementi, Poročila 3a faze, Urbanistični inštitut RS, oktober 1996. Pri pripravi besedila je s koristnimi nasveti sodeloval Borut Šantej, pravnik na Ustavnem sodišču, za kar se mu na tem mestu zahvaljujem. Odgovornost za morebitne napake pa ostaja zgolj avtoričina.
- 2 Izraz prostorski dokumenti v tem besedilu uporabljam kot skupni naziv za občinske planske dokumente (prostorske sestavine dolgoročnega plana občine in srednjeročnega družbenega plana občine) ter prostorske izvedbene akte (prostorske ureditvene pogoje ter zazidalne, ureditvene in lokacijske načrte).
- 3 Tak pristop so si izbrali tudi strokovnjaki, ki so pripravili primerjalno analizo sistemov urejanja prostora v izbranih državah Zahodne Evrope (Planning Control in Western Europe, 1989).

- 4 Glej tudi ugotovitev Abrahama (1993), da "v kontinentalnem sistemu ... dobiva vse večji pomen sodna praksa, s čimer je okrepljena sodnikova vloga pri ustvarjanju pravnih norm. S tem postaja sodna dejavnost tudi v kontinentalnem sistemu ustvarjalna sestavina prava (navedba v članku Albina Iglíčarja Sodstvo v funkciji reševanja konfliktov in legitimnosti oblasti, Teorija in praksa 9-10/1995, str. 823).
- 5 V uvodoma omenjeni raziskovalni nalogi so v kronološkem redu zbrani izvlečki vseh zadevnih odločb in sklepov.
- 6 S sprejetjem zakona o upravi (Ur. list RS, št. 67/94), Ministrstvo za okolje in prostor ne more več neposredno vlagati pobud za oceno ustavnosti na Ustavno sodišče, temveč mora tako dejanje predlagati Vladi RS (57. člen). Odkar velja omenjeni zakon, Vlada RS tovrstne pobude za oceno občinskega prostorskega dokumenta še ni naslovlila na Ustavno sodišče.
- 7 Glej odločitev Ustavnega sodišča, da prizna pravni interes Društvu ekologov (Odločba št. U-I-30/95 z dne 21. 12. 1995, Ur. list RS, št. 3/96). Pri tem, ko je pravni interes sodišče priznalo pobudniku, tj. Državni ekologov Slovenije, je sodišče izhajalo iz zakona o varstvu okolja. Določbe 4. člena tega zakona namreč med subjekti varstva okolja navajajo tudi strokovna in druga združenja ter druge nevladne organizacije. Društvo ekologov je zato Ustavno sodišče štelo za subjekt varstva okolja..
- 8 Glej odločitev Ustavnega sodišča, da pravni interes prizna mag. Špeli Remec Rekar (Odločba št. U-I-30/95 z dne 21. 12. 1995, Ur. list RS, št. 3/96). Pri tem je sodišče izhajalo iz 72. člena Ustave, po katerem ima vsakdo pravico do zdravega življenjskega okolja. PO stališču Ustavnega sodišča posameznikov interes, da se preprečujejo škodljivi posegi v prostor, ni omejen samo na ožje okolje, v katerem živi, ali na preprečitev minimalne škode, temveč je gotovo širši. Zato je sodišče menilo, da lahko v določenih primerih posameznik ali skupina oseb v imenu skupine ljudi, ki je prizadeta, vložijo pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti.
- 9 Podrobnost načrtovanja je enakovredna pri lokacijskih dokumentacijah – pritožbe prizadetih nanje pa se obravnavajo v sklopu upravnega postopka (lokacijsko dovoljenje izdano na podlagi prostorskih ureditvenih pogojev) in upravnega spora, v sporih pa odločata Ministrstvo za okolje in prostor ter Vrhovno sodišče.
- 10 Ustavno sodišče lahko na podlagi zakona o ustavnem sodišču občinski odlok odpravi ali razveljavi. Odprava učinkuje za nazaj, ustavno sodišče pa jo uporabi, kadar je potrebno odpraviti škodljive posledice, ki so nastale zaradi nezakonitosti. Razveljavitev učinkuje za naprej.
- 11 V 10 primerih sodišče pobude ni sprejelo ali pa je ugotovilo, da je občinski odlok zakonit.
- 12 Ocenjujem, da je zakon o naravni in kulturni dediščini pomanjkljiv, saj npr. ne zahetva soglasja pooblaščenice organizacije za posege v kulturne spomenike in naravne znamenitosti. Menim, da bi bilo soglasje pooblaščenice organizacije primernejši instrument varstva dediščine, kot pa je zgolj obstoj strokovnih podlag. S tem v zvezi opozarjam na sodbo Vrhovnega sodišča (št. U88/92-7 z dne 30. 7. 1992), kjer je v obrazložitvi navedeno: "Ta zakon /tj. zakon o naravni in kulturni dediščini – op. avt.) ne daje nobenih posebnih pravic zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine v postopku izdaje lokacijskega dovoljenja, niti takšnih pravic nima na podlagi zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor, ki ureja vprašanja izdaje lokacijskega dovoljenja."
- 13 Primer: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano uporablja kartografsko dokumentacijo v merilu 1:5000, medtem ko so uradna sestavina republiškega plana le grafični prikazi, v merilih 1:250.000 in 1:25.000 (Ur. list RS, št. 36/1990).
- 14 Institut javne razgrnitve kot obvezna faza v postopku sprejema postaja vse bolj pogost. Tako zakon o gozdovih (Ur. list RS, št. 30/93 – glej 14. člen) določa, da se javno razgrne in javno obravnava gozdnogospodarski načrt, zakon o varstvu okolja (Ur. list RS, št. 32/93 – glej 59. in 60. člen) pa uvaja javno naznanilo in javno predstavitev (tj. javno obravnavo in javno zaslišanje nosilca posega v okolje) v postopku izdaje dovoljenja za poseg v okolje.
- 15 Glej 10. 12. člen zakona o upravi (Ur. list RS, št. 67/94)

mag. Breda Ogorelec, dipl. geogr, Urbanistični inštitut RS

Viri

Odločbe in sklepi Ustavnega sodišča, letniki 1992-1995.
 Polič, Vasilij: Urejanje naselij, gradnja objektov, urbanistična in gradbena inšpekcija: iz sodne prakse Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (upravnega oddelka) v razdobju 1988-1992. V: Pravna praksa – priloga, št. 19/92 do 21-22/1992.

Franc J. ZAKRAJŠEK

Predlog elektronskega registriranja nameravanih posegov v prostor *

Predlagamo, da se uvede **sistem registriranja nameravanih posegov v prostor**. Sistem bi bil podprt s tehnologijo elektronskih obrazcev in tehnologijo računalniškega omrežja za prenos podatkov.

Predlagani sistem naj bi deloval takole:

- Lokacijske službe (v okviru upravne enote, občine, strokovne organizacije) ob prvem dogodku v zvezi z nameravanim po-

REGISTRACIJA POSEGA ob prvem dogodku

- vloga za prostorske pogoje,
- vloga za sektorske pogoje,
- vloga za lokacijsko dokumentacijo,
- priglasitev del,
- vloga za lokacijsko / gradbeno / enotno dovoljenje,
- inšpekcijski nadzor

Obrazec:
 Registracija nameravanega posega v prostor

UPORABA PODATKOV REGISTRACIJE:

- priprava prostorskih pogojev za poseg,
- priprava sektorskih pogojev / soglasij za poseg,
- priprava lokacijske dokumentacije,
- postopek izdaje / lokacijskega / gradbenega / enotnega dovoljenja,
- inšpekcijski nadzor,
- nadzor nad izvajanjem občinskih prostorskih planov

Shema elektronskega registriranja nameravanih posegov v prostor